

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7419/2023
03.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Иван Ђаловић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде – Привредни суд у Београду, чији је законски заступник Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 403/22 од 18.10.2022. године, у седници одржаној дана 03.10.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 403/22 од 18.10.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 403/22 од 18.10.2022. године и пресуда Основног суда у Чачку Прр1 149/21 од 23.06.2022. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 149/21 од 23.06.2022. године, првим ставом изреке, обавезана је тужена да на име накнаде имовинске штете настале неспровођењем намирења потраживања у корист тужиоца утврђеног под редним бројевима 373 и 140 у предмету Ст. 4558/10, а због постојања узрочно-последичне везе са директном одговорношћу тужене која је на основу правноснажног решења 5Р 4 Ст. 345/18 од 16.04.2018. године изазвала утврђену повреду права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст. 4558/10, тужиоцу исплати износ од 733.474,05 динара са законском затезном каматом од 03.07.2019. године до исплате, на терет буџетских средстава Републике Србије намењених покрићу текућих расхода Привредног суда у Београду, осим расхода за запослене и текуће одржавање објекта и опреме. Другим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 135.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 403/22 од 18.10.2022. године, првим ставом изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда

Основног суда у Чачку Прр1 149/21 од 23.06.2022. године. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Врховни суд је нашао да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о посебној ревизији, због погрешбе уједначавања судске праксе.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је бивши радник и акционар „Slap group-Фабрика Чачак“ ад Београд, над којом је решењем Привредног суда у Београду Ст. 4558/10 од 27.10.2010. године отворен стечај. Од свог оснивања до доношења решења Трговинског суда у Чачку Фи 403/03 од 16.06.2003. године правни претходник тужиоцевог послодавца био је регистрован са искључиво друштвеним капиталом, а од 16.06.2003. године уписан је друштвени и акцијски капитал. Решењем Агенције за привредне регистре БД 522/05 од 14.03.2005. године, као оснивачи Друштва уписани су друштвени капитал са 43,88% и акцијски капитал са 56,12% после чега је решењем БД 83921/05 од 05.08.2005. године регистрована промена података тако што је брисан друштвени капитал, као једини оснивач уписан акцијски капитал и пуно пословно име „„Slap group-Фабрика Чачак“. Уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције од 22.11.2007. године раскинут је дана 20.07.2009. године одлуком Агенције за приватизацију и 70% друштвеног капитала пренето је Акцијском фонду.

Тужилац није наимирио своје потраживање иако је према извештају стечајног управника од 27.12.2019. године по пријави потраживања број 140 његово потраживање закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Ст. 4558/10 од 10.03.2011. године оно у првом исплатном реду признато у износу од 60.006,48 динара на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, а закључком Ст. 4558/10 од 10.03.2011. године, измењеним решењем Привредног суда у Београду Ст. 4558/10 од 12.03.2013. године оно признато у износу од 673.467,57 динара у трећем исплатном реду по основу дуга на име неисплаћених дивиденди и распоређене, а не-исплаћене добити.

Правоснажним решењем Привредног суда у Београду Ст. 345/18 од 16.04.2018. године усвојен је приговор предлагача – бивших радника акционара и њихових правних следбеника и утврђено да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку вођеном пред Привредним судом у Београду под бројем Ст. 4558/10, наложено стечајном судији да у року од четири месеца од пријема решења предузме неопходне мере и радње потребне да би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника „Slap group-Фабрика Чачак“ ад Београд и да у року од 30 дана извести председника тог суда о конкретно предузетим мерама.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и обавезали тужену да на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст. 4558/10 тужиоцу исплати износ од 733.474,05 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, са образложењем да тужена сноси одговорност за неостваривање права из радног односа према дужницима који су били друштвено предузеће, јер је вођење стечајног поступка било неделотворно, па се у непредузимању адекватних и ефикасних мера у циљу разрешења спорних имовинско-правних односа који би водили закључењу стечајног поступка, односно у пропустима од стране стечајног органа састоји узрочно-последична веза између радњи органа тужене и штете коју тужилац трпи у висини износа потраживања признатог, а не-исплаћеног у стечајном поступку.

Међутим, ревизијом тужене се основано указује на погрешну примену материјалног права од стране нижестепених суда.

Чланом 58. Устава Републике Србије прописано је право на мирно уживање имовине. Чланом 1. Протокола уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода гарантовано је право сваком физичком и правном лицу на неометано уживање своје имовине и прописано да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима материјалног права.

Законом о заштити права на суђење у разумном року, чланом 31. прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину од дана када је стекла право на правично задовољење, а поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Према закључку Грађанског одељења Врховног касационог суда усвојеног на седници одржаној 27.09.2019. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У предметима у којима се води поступак, законска затезна камата на потраживања утврђена правноснажним пресудама против дужника – друштвених предузећа обрачунава се до дана отварања стечајног поступка у складу са законским решењем из Закона о стечају из 2009. године. У погледу извршних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким и правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, нужно је утврђивати узрочно – последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања

неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне мере у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу.

Одредбом члана 14. Закона о раду прописано је да се уговором о раду или одлуком послодавца може утврдити учешће запосленог у добити оствареној у пословној години, у складу са законом и општим актом.

У конкретном случају, предмет тражене правне заштите је накнада материјалне штете настале повредом права на суђење у разумном року у поступку стечаја предузећа „Slap group-Фабрика Чачак“, утврђеног решењем Привредног суда у Београду 4Р Ст 345/18 од 16.04.2018. године, у висини ненаплаћеног новчаног потраживања на име неисплаћене дивиденде и по основу неисплаћене добити за 2000, 2001, 2002. и 2003. годину.

Имајући у виду да се део потраживања накнаде материјалне штете у конкретном случају односи на распоређену добит, као профит послодавца, а део на дивиденде, као приход од капитала, која потраживања не представљају потраживање из радног односа већ комерцијално потраживање, у ком случају је независно од околности што је у време отварања стечајног поступка решењем Привредног суда у Београду Ст. 4558/10 од 27.10.2010. године тужиочев послодавац био у већинском друштвеном капиталу са уделом државе од 70%, неопходно испитати структуру капитала у време настанка тужиочевог потраживања и околност да ли је дужник у тренутку покретања стечајног поступка имао довољно новчаних средстава у имовини да постојећим редоследом исплате тужилац може да наплати своје потраживање, што би евентуално било осујећено неефикасним поступањем суда, односно непредузимањем делотворних мера у циљу наплате, прописаних одговарајућим законом који регулише извршни поступак.

Осим тога, из до сада утврђеног чињеничног стања следи да део тужиочевог потраживања у висини од 60.006,48 динара представљају доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, па како је њихова уплата Републичком фонду пензијског и инвалидског осигурања обавеза послодавца, потребно је да првостепени суд размотри постојање активне легитимације тужиоца за истицање тужбеног захтева за исплату наведеног износа тужиоцу лично.

Када имајући у виду дате смернице у поновном поступку употпуни чињенично стање, првостепени суд ће правилном применом материјалног права одлучити о тужбеном захтеву и трошковима поступка.

Сагласно изложеном, применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**